

*Voorganger: Bert de Wit*

*Lezing uit het Evangelie: Johannes 12:12-19*

*Lezing uit de Brieven: Filippenzen 2:5-11*

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus – hier in de kerk en thuis,

Ze stonden er bij en keken er naar, maar ze begrepen niet wat er gebeurde.

Niet op dat moment.

Later, 'toen Jezus tot majesteit was verheven' – toen begon het tot hen door te dringen waar ze naar hadden staan kijken.

Dat heb je wel eens.

Soms dringt het pas later tot je door wát iemand wilde zeggen, of waarom die je zo aankeek. Waarom hij jouw hand zolang vasthield.

Op dat moment dacht je alleen: 'Ik moet eigenlijk nu weg'.

Maar toen je later hoorde dat hij was overleden, begreep je het.

Hij had afscheid van jou genomen, terwijl jij met je gedachten al weg was.

Zo is dat ook gegaan met de intocht van Jezus in Jeruzalem. Op het moment dat het gebeurde begrepen ze het niet. Ja, ze begrepen wel de symboliek. Ze hadden allemaal op de school met den Bijbel gezeten. Dat ezeltje kwam zo uit Zacharias 9 vers 9:

'Wees niet bang, mevrouw Jeruzalem, je koning komt eraan en hij zit op een ezeltje!'

En het wuiven met palmtakken, dat kwam uit het verhaal van de Makkabeeën. Toen Judas Makkabeüs de onderdrukkers had verslagen, trokken zijn volgelingen Jeruzalem binnen, wuivend met palmtakken. Die hele geschiedenis werd spontaan nagespeeld.

En iemand begon Psalm 118 te zingen: 'Hosanna! Gezegend hij die komt in de naam van de Heer!' Alsof de lang verwachte Messias was gearriveerd...

Ongetwijfeld hebben ze dát wel begrepen. Ze vonden het waarschijnlijk heel erg spannend. Ze zullen buitengewoon opgewonden zijn geweest. Want dit gebeurde onder het toezien van de Romeinen. En dit mócht helemaal niet.

Het was te hopen dat die Romeinen het niet begrepen. Want dan zouden die de ME er op afsturen. Dan werd die vrolijke menigte uit elkaar geslagen. En zij, de leerlingen en Jezus, zouden worden opgepakt.

Het was te hopen dat de Romeinen het zouden zien als een kinderfeestje, of als een soort carnaval. Want als ze dit serieus zouden nemen, dan werd het menens.

Dit alles begrepen de leerlingen donders goed. Maar het belangrijkste begrepen ze níet. De betekenis van wat hier gebeurde. Die zouden ze pas later ontdekken, als ze er aan terugdachten, nadat...

Nadat 'Jezus tot majesteit was verheven'. Wat zou daarmee worden bedoeld?

Het is een typische uitdrukking van Johannes, de evangelist. In zijn evangelie noemt Johannes de kruisiging van Jezus zijn 'verhoging'. Dat bedoelt hij dubbelzinnig. Je kunt het letterlijk opvatten: Jezus werd een stukje van de aarde opgetild. Maar je kunt het ook figuurlijk, of geestelijk zien. Jezus werd verhoogd toen hij werd gekruisigd. Hij werd niet vernederd, maar verhoogd! Hij werd 'tot majesteit verheven'.

De kruisiging van Jezus is de ultieme paradox. Paulus beschrijft in zijn brief aan de Filippenzen de weg van Jezus als de diepste vernedering – ‘tot in de dood, de dood aan het kruis’. Terwijl Johannes het doodleuk zijn verhoging noemt! Hij werd in die diepste vernedering tot majesteit verheven. Alsof zijn kruisiging zijn troonsbestijging was.

Je hebt wel een heel erg roze bril nodig om het zó te kunnen zien.

Hoe kun je iets verhevens zien in zo'n gruwelijke kruisiging?

Alsof Jezus daar hing als een winnaar.

Pilatus had nog iets grappigs bedacht. Hij had een bordje boven op het kruis laten bevestigen: ‘Jezus van Nazaret – koning der Joden’.

Hij had van Jezus aan het kruis een spotprent gemaakt. Humor om te lachen!

Zelfs de hogepriesters vonden het niet grappig. Die spraken Pilatus er op aan:

‘Excellentie, u moet niet schrijven dat hij de koning van de Joden is, maar dat hij gezégd heeft: “Ik ben de koning van de Joden”’.

Ze moesten er niet aan denken dat deze gekruisigde man – waar de mensen als wappies achteraan liepen – zou worden aangezien voor hún koning! Ze waren blij dat hij uit de weg werd geruimd. Maar dan moest hij niet postuum nog op een voetstuk worden geheven.

Als je een bizar gevoel voor humor hebt, zou je hierom kunnen lachen. Om de angst van de machthebbers en de geestelijke leiders voor de man die machteloos aan het kruis genageld hangt. En omdat ze de spijker op de kop slaan, door juist op dat moment hem ‘koning van de Joden’ te noemen of te ontkennen dat hij dat is.

Zij hebben als eersten begrepen hoe machtig deze Onmachtige is.

Zij zagen als eersten dat Jezus aan het kruis ‘tot majesteit verheven’ werd.

Al zouden zij liever een moord plegen dan dit toegeven.

De leerlingen van Jezus zagen het later – een paar dagen later. Pas toen zij op de eerste dag van de week het graf leeg hadden gevonden. Pas toen hij aan hen verschéén in al zijn majesteit. Toen begrepen zij met terugwerkende kracht wat er was gebeurd.

Zij begrepen dat zij getuige waren geweest van een troonsbestijging. De koninklijke intocht van Jezus in Jeruzalem was geen kinderspel. Zij waren getuige geweest van het eindspel. Dit is waar de geschiedenis op uitloopt.

En op Golgota hadden zij niet de ondergang van de wereld gezien, maar juist de overwinning van liefde en genade. Zij waren getuigen geweest van de redding van de wereld. Zij hadden met eigen ogen gezien hoe God de wereld zó liefheeft, dat Hij zijn Zoon gezonden heeft – niet om te oordelen, maar om de wereld te redden. Op een ezeltje, op ooghoogte – nederig en nabij – ‘zo brengt Hij het leven terecht’.

Maar ja, wat komt daar van terecht?

Als je rondkijkt in de wereld – wat zie je daar dan van?

De afgelopen tien, twintig jaar zie je overal de dictators opkomen. De sterke mannen die geen tegenspraak dulden, die de oppositie monddood maken en elk protest de kop indrukken. Vaak zijn ze nog democratisch gekozen ook. Maar eenmaal aan de macht hebben ze alle macht naar zich toetrokken. En zie er dan maar weer eens van af te komen.

Het gebeurt zelden dat zo'n machthebber tot inkeer komt. Meestal gaat het van kwaad tot erger. Uit angst om hun macht te verliezen, zaaien ze angst onder de bevolking. Ze sleuren liever het hele land mee in hun ondergang, dan hun fouten toe te geven en afstand te doen van hun machtspositie. We zien het op dit moment gebeuren in Rusland. Maar we hebben het ook kunnen zien in Syrië, in Ethiopië, in Soedan – noem maar op.

En het ergste is dat we het steeds weer laten gebeuren. Telkens weer lopen we achter de verkeerde leiders aan. We kiezen voor degene tegen wie wij óp zien, nooit voor degene op wie wij neerkijken.

Kennelijk hebben we daar geen vertrouwen in. Een koning die op een ezel rijdt? Iemand die zich zonder verzet aan het kruis laat nagelen?

Het is natuurlijk prachtig wat Jezus liet zien. Die nederigheid, dat hij de voeten van zijn leerlingen waste... Dat zien we graag. Zoals we het ook mooi vonden dat Rutte zijn eigen koffietroep opruimde toen hij had geknoeid. Zo gewoon.

Maar, daarmee win je geen oorlog.

Met 'gewoon doen' houd je Poetin niet tegen.

En wie nederig is, doet precies wat Poetin wil.

Dat kan toch niet de bedoeling zijn?

Misschien dat ook wij pas later zullen begrijpen wat de bedoeling is.

Wat is de bedoeling van deze vreselijke oorlog? Wat is de bedoeling van alle rotoorlogen die er zijn geweest? Misschien zullen we dat nooit begrijpen.

Maar als wij proberen om Jezus te volgen, dan gaan we misschien anders kijken naar wat er gebeurt. Dan gaan we anders kijken naar macht. En dan gaan we anders kijken naar winnen en verliezen.

Dan zien we dat Poetin deze oorlog niet kán winnen. De Oekraïners kunnen dat trouwens óók niet. Een oorlog kún je niet winnen. Oorlog kent alleen verliezers.

Jezus heeft ook niet een oorlog gewonnen. Hij heeft niet de Romeinen verslagen. Maar hij heeft wel de harten van veel Romeinen gewonnen. Hij heeft de harten van mensen gewonnen. Heel veel mensen zijn van hem gaan houden. Omdat hij heeft laten zien dat hij van mensen houdt. En zo is hij nog steeds bezig de wereld te winnen.

De farizeeën zagen dat als eersten: 'De hele wereld loopt achter hem aan'. Waarschijnlijk begrepen ze niet hoe wáár het was wat ze zeiden. Maar er komt een dag we het allemaal zullen zien. Dan zal elke knie zich buigen en elke tong belijden: 'Jezus Christus is Heer'. Amen.